

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för psykologi

PSYK11

Varför är du liberal?

En kvantitativ studie om väljarbeteende och personlighet

Anna Andersson

Jana Christierson

Kandidatuppsats HT 2019

Handledare: Simon Granér
Examinator: Jean-Christophe Rohner

Abstract

The current study aims to investigate the predictive power of Attitudes, Past experiences, Comfort with differences, Participation in cultural activities, Moral, Free will and Altruism on voting behavior formulated as Degree of liberal. The study is a quantitative one with a sample of 144 Swedish students in Lund. Data was collected via an internet survey consisting of three scales: Personal Beliefs Scale (PBS), Attitudinal and Behavioral Openness Scale (ABOS) and Moral Foundations Theory (MFT) containing the seven predictors. A multiple regression analysis was performed. Results show that the seven predictors together had a significant predictive power on Degree of liberal ($R^2_{\text{adjusted}} = .13, p = .001, 95\%$). Moral was the only variable with single significant predictive power on Degree of liberal ($\beta = .24, p = .005$). A reliability analysis showed a low Cronbach's Alpha for Moral ($\alpha = .462$) which complicates the possibilities of drawing a clear conclusion regarding the results. Furthermore two sources of error are identified in explaining the results: a cultural discrepancy in the translations of the tests and a target variable that was poorly adjusted for the sample.

Keywords: Personal Beliefs Scale (PBS), Attitudinal and Behavioral Openness Scale (ABOS) and Moral Foundations Theory (MFT), Voter behavior, Ideology, Liberalism, Openness, Altruism, Free will, Moral.

Sammanfattning

Den här studien undersöker huruvida Attityder, Tidigare erfarenheter, Bekvämlighet med förändring, Deltagande i kulturella aktiviteter, Moral, Fri vilja och Altruism kan predicera väljarbeteende i form av Grad av liberal. Det är en kvantitativ studie med ett urval bestående av 144 studenter i Lund. Vår data samlades in genom en elektronisk enkät som bestod av tre skalor; Personal Beliefs Scale (PBS), Attitudinal and Behavioral Openness Scale (ABOS) och Moral Foundations Theory (MFT) som innehåller de sju prediktorerna. Resultaten av en multipel regressionsanalys visade att de sju prediktorerna tillsammans signifikant kunde predicera Grad av liberal ($R^2_{\text{adjusted}} = .13, p = .001, 95\%$). Moral stod som enda enskild prediktor att predicera Grad av liberal ($\beta = .24, p = .005$). En reliabilitetsanalys visade dock på en låg reliabilitet i variabeln ($\alpha = .462$) vilket försvårar möjligheten att dra konkreta slutsatser om resultatet. Vidare kan resultaten förklaras genom två huvudsakliga felkällor: kulturell diskrepans i översättning testen och utfallsvariabel som inte var rätt anpassad till stickprovet.

Nyckelord: Personal Beliefs Scale (PBS), Attitudinal and Behavioral Openness Scale (ABOS) och Moral Foundations Theory (MFT), Väljarbeteende, Ideologi, Liberalism, Öppenhet, Altruism, Fri vilja, Moral.

Forskare inom politisk marknadsföring och opinionsbildning har sedan länge varit medvetna om att väljarbeteende inte helt bygger på rationella informerade beslut utan även påverkas av känslor och värderingar. Människors ideologiska övertygelse är i sin tur kopplad till individens egna värderingssystem och personlighet (Osborne & Duckitt, 2012). När väljarbeteende analyseras tenderar man att fokusera på befolkningens demografiska attribut som förklaringsfaktorer. Ålder, kön, utbildningsnivå, inkomst och var i landet man bor brukar ligga i fokus (Caprara & Vecchione, 2018). Däremot har genom forskning kunnat visas att individens personlighetsdrag är en bättre prediktor för bland annat inkomst och framgång i yrkeslivet än till exempel socioekonomisk status (Roberts, Kuncel, Shiner, Caspi, & Goldberg, 2007). Inte bara beteenden utan även värderingar; däribland politiska och ideologiska ståndpunkter kan prediceras av personlighetsdrag (Sibley et. al., 2012). Personlighet anses stabil i vuxen ålder med liten tendens att förändras och kan därmed på ett fördelaktigt sätt användas för att predicera väljarbeteende. Politisk ideologi grundas i värderingar och en stor del av hur vi uppfattar och bildar värderingar är grundat i vår personlighet. Att undersöka hur och varför individer röstar som de gör är viktig forskning idag i en politisk värld som är i stor förändring. Inte bara i Sverige, utan även i Europa sker en tillväxt i högerpopulistiska partier och en radikal höger vilket har gått hand i hand med en ökning av främlingsfientlighet och rasism (Gündüz, 2010). I hopp om att förstå oss på dessa förändringar och bidra med kunskap har vi därför valt att undersöka sambandet mellan ideologisk ståndpunkt och personlighet och värderingar. Närmare bestämt vill vi se hur personlighetsdimensionen *Öppenhet (i kulturell kontext)*, *Fri vilja*, *Moral* och *Altruism* kan predicera ideologisk ståndpunkt som vi valt att definiera som *Grad av liberal*.

Teori och tidigare forskning

Då tidigare forskning visat på att inneboende egenskaper i form av personlighet, men även värderingar och tankebanor har en påverkan på hur vi röstar och vilken ideologi vi sympatiserar med har vi valt att undersöka just detta. I fallet av personlighet valdes dimensionen *Öppenhet* då dennas antas säga mycket om hur personer hanterar, bearbetar och känner kring nya och andra kulturer och erfarenheter. Med grund i egen nyfikenhet valdes vidare begreppen *Fri vilja*, *Moral* och *Altruism* som ytterligare variabler att analysera i relation till ideologisk ståndpunkt.

Öppenhet

Som en del av Femfaktormodellen, utformad av McCrae och Costa (1987) utgör dimensionen Öppenhet (*Openness to new Experiences*) den del av personlighet som ämnar mäta bland annat känslor, handlingar, idéer och värderingar (McCrae, 1982). I en komparativ analys av modellen har dess beskrivningsförmåga kunnat utökas. Individer med låga poäng på Öppenhet kan beskrivas som “dömande konventionellt” (“judging in conventional terms”) och “föredrar konservativa värderingar” (“favors conservative values”). Personer med högre poäng på Öppenhet beskrivs bland annat att ha “ovanliga, okonventionella tankar” (“unusual, unconventional thought”). Med hjälp av peer-review och självrapporteringar har egenskaper som “breda intressen” (“broad interests”), “föredrar variation” (“prefers variety”), “självständig” (“independent”) och liberal kunnat fastställas till (högre nivåer av) personlighetsdraget Öppenhet (McCrae & Costa, 1987). Öppenhet definierat på detta sätt används bland annat i *Attitudinal and behavioral openness scale* (ABOS) ($\alpha = .81$) (Caliguri, Jacobs & Farr, 2000), ett test som mäter Öppenhet i kulturell kontext. ABOS är det test som används i vår studie och redogörs för mer noggrant längre ner.

Vidare föreligger en bred bas av forskning som undersökt samband mellan individuella- eller personlighetsfaktorer och värderingar/ideologisk ståndpunkt. Många av dessa forskningsresultat återkommer till Femfaktormodellen samt attitydvariablerna *Right-Wing authoritarianism* (RWA) och *Social Dominance Orientation*. Då ABOS korrelerar med Femfaktormodellen ($r = .39, p < .01$) (Caliguri et. al., 2000) är forskning som rör just denna modell indirekt relevant för uppsatsen. Begreppen Right-Wing authoritarianism och Social Dominance Orientation som tas upp längre ner är tätt kopplade till fördomar. Dessa kopplades till ideologi och liberala respektive konservativa ståndpunkter.

I en meta-analys av Sibley och Duckitt (2008) sammanställdes och analyserades flertalet (71 st.) artiklar och empiriska undersökningar som såg till sambandet mellan personlighet och värderingsrelaterade konceptet fördomar. Kopplingen mellan fördomar och ideologi gjordes bland annat i resultat som såg att personer med en mer liberal ideologisk ståndpunkt var mindre benägna att uttrycka och förstärka fördomar och stereotyper än personer med mer konservativ ideologisk ståndpunkt (Sparkman & Eidelman, 2016).

Inkluderat i Sibley och Duckitts (2008) meta-analys var bland annat en studie av Flynn (2005) som visade att individer som hade relativt höga poäng på Öppenhet var mindre rigida i sina fördomar och i högre grad mottagliga för information som gick emot generella

fördomar. Liknande fynd redovisas av Ekehammar och Akrami (2003) som fann ett negativt signifikant samband mellan Öppenhet och fördomsfullhet. Sammanfattningsvis uppvisade alltså individer som hade mer liberala attityder mindre fördomsfullhet (Sparkman & Eidelman, 2016; Flynn, 2005) och hade högre grad Öppenhet (Ekehammar & Akrami, 2003). Sibley och Duckitt (2008) och Ekehammar och Akrami (2003) kunde även visa en negativ korrelation ($r = -.29$) mellan Öppenhet och fördomsfullhet.

Vidare är två individuella skillnader som verkar påverka sambandet mellan personlighet och fördomsfullhet (Ekehammar & Akrami, 2003) ofta återkommande i studierna inkluderade i Sibley och Duckitts (2008) meta-analys: Right-Wing Authoritarianism och Social Dominance Orientation, båda med negativ korrelation till Öppenhet (r från $-.05$ till $-.65$). Right-Wing Authoritarianism, är en personlighetstyp som ursprungligen definierades av Altemeyer (1998). Individer med högt Right-Wing Authoritarianism-värde har en stark uppfattning om underkastelse till etablerade myndigheter och auktoriteter och de sociala normer som dessa stöder. De uppvisar även aggressivt beteende gentemot utgrupper samt föredrar traditionella värderingar framför progressiva (Ekehammar & Akrami, 2003). Social Dominance Orientation handlar om i hur stor grad en person önskar ens egna ingrupp att vara överlägsen en annan utgrupp (Pratto, Sidanius, Stallworth & Malle, 1994). Studier fann bland annat en signifikant korrelation mellan Social Dominance Orientation och politisk-ekonomisk konservatism. Även nationalism, patriotism och kulturell elitism korrelerade positivt med Social Dominance Orientation (r från $.22$ till $.67$).

Vidare undersökte Jost, Glaser, Kruglanski och Sulloway (2003) vad som kan ligga till grund för politisk konservatism med fokus på motivationsfaktorer. Åter igen undersöktes Femfaktormodellens konstrukt Öppenhet. Författarna framhåller i artikeln att politisk konservatism består av två huvudsakliga faktorer: (a) motstånd till förändring (“opposition to change”) och (b) acceptans av ojämlikhet (“acceptance of inequality”) som med grund i motivation präglas av hanteringen av osäkerhet och rädsla. Vidare samband mellan ideologi och personlighet undersöktes i en studie på just svenska studenter. Här analyserades sambandet mellan liberala åsikter och HEXACO, en förlängning av Femfaktormodellen som innehåller den sjätte faktorn *Honesty-Humility* (Ashton & Lee, 2008). Den empiriska undersökningen visade en korrelation mellan Honesty-Humility och liberala värderingar ($r = .36$) (Kajonius & Dåderman, 2014). Honesty-Humility korrelerade även negativt med Right-Wing Authoritarianism (Chirumbolo & Leone, 2010) vilket går i linje med tidigare fynd där

Social Dominance Orientation och Right-Wing Authoritarianism korrelerade positivt med konservatism (Caligiuri et. al., 2000; Pratto et. al., 1994).

Caligiuri, Jacobs och Farr (2000) undersökte i testkonstruktionen för Attitudinal and Behavioral Openness Scale (ABOS) sambandet mellan dess Öppenhetsfrågor och sociopolitiska konstrukt. En positiv korrelation till internationalism förelåg, samt negativ korrelation med "smugness" och "consumer ethnocentrism". Detta innebär en slags uppfattning om överlägsenhet över andra länder. Individer med höga poäng på dessa konstrukt har svårt att se fördelar med ett internationellt utbyte av erfarenheter eller varor och köper sällan utländska varor.

Tro på Fri vilja

Tron på Fri vilja definieras av Bergner och Ramon (2013) som tron att det finns en verklighet där besluttagande är genuint i händerna av den enskilde, där denna är medveten om olika alternativ och själv har makten att välja vilket alternativ som helst (och då även gör det). Motsatsen till detta är determinism, vilket innebär att Fri vilja är en illusion och att mänskligt beteende bara är den oundvikliga produkten av kausala krafter (psykologiska, biologiska, evolutionära, och omständigheter) som är aktuella fram till den tidpunkten. *Personal Beliefs Scale* är ett test som bland annat mäter Fri vilja ($\alpha = .73$) i relation till personlighetsdrag och livstillfredsställelse etc. Både Fri vilja och dess motsatta begrepp determinism kan kopplas till politisk teori (Bergner & Ramon, 2013). Grunden i den liberala världsbilden är människors rätt och möjlighet att besluta om sina egna liv utan påverkan från staten. Liberalismen som ideologi har historisk olika syn på fri vilja där socialliberalismen skiljer på ekonomisk och personlig fri vilja och libertarianismen som har en extremare syn och menar att fri vilja måste ligga till grund för allt i samhället. Oavsett vilken skola man tillhör är den personliga rätten till fria val utan statlig inblandning en tro som knyter liberalismen samman som ideologi (Kymlicka, 1995). Att tro på att människor är kapabla till att ta beslut och hålla sig till dem knyter därmed samman vår definition av liberalism och faktorn tro på Fri vilja. Det är även centralt att förtydliga att denna variabel söker mäta individens tro på Fri vilja och i förlängningen tro på individen. Vår hypotes är således att Fri vilja kommer att korrelera positivt med en mer liberal självskattning och kommer kunna predicera ideologisk tillhörighet.

I motsats till ovanstående forskning hittade Carey och Paulhus (2013) att fri vilja (Free Will Belief, FWB) korrelerar positivt med konservativa attityder, alltså inte med den

liberala självskattning som vår hypotes säger. Som del av konservativa attityder nämner författarna auktoritetstro, religiositet och tron på en rättvis värld. Auktoritetskonstruktet som baseras i Right-Wing Authoritarianism, som (tidigare nämnt) är ett personlighetsunderlag för konservativa värderingar. Right-Wing Authoritarianism i sin tur korrelerar negativt med Öppenhet (Caliguri et. al., 2000). I Carey och Paulhus (2013) studie fann man en positiv korrelation mellan Right-Wing Authoritarianism och fri vilja ($r = .16, p < .05$). Vidare definieras fri vilja av författarna som en övertygelse om att människor alltid har möjligheten att välja sina handlingar. Här ingår också att hålla människor ansvariga för deras eget lidande, då detta enligt tron på fri vilja är något de kunnat styra själva. I motsats till annan forskning i detta fält utgick Carey och Paulhus från individernas (som ingick i studien) utsagor för att benämna sina konstrukt, och inte från filosofiska definitioner. Baumeister (2008, refererad i Carey & Paulhus, 2013) menar att den medierande faktorn mellan fri vilja och konservatism är en stark känsla av personligt ansvar. Personer med större självkontroll tenderar att vara mer samvetsgranna och följa regler, och då även vara mer konservativa (Carey och Paulhus, 2013).

Moral

Moral är ett mångfacetterat begrepp som går att mäta på flera sätt. Klassiskt har moral undersökts enligt faktorerna rättvisa, rättigheter och välfärd grundat i filosofer som Immanuel Kant, John Stuart Mill och John Rawls idéer om samhället och individen (Graham, Haidt & Nosek, 2009). *Moral Foundations Theory* (Graham et. al., 2009) använder istället fem konstrukt där moralkonceptet delats upp i mindre faktorer. Denna uppdelning tar hänsyn till kulturella skillnader när det kommer till vad man anser vara frågor relaterade till etik och moral. Frågor om sex, klädsel, mat och andlig renhet anses i många kulturer vara moraliska frågor som är avgörande för en individs karaktär. Dessa fem faktorer är mer universella och är inte endast gångbara i den mer sekulariserade, liberala västvärlden. Genom att ha en bredare definition med fler faktorer kan man använda testet i flera populationer utan att värderingarna blir irrelevanta eller missvisande. Den definition vi kommer att arbeta utifrån är därför densamma som Graham et. al. (2009) använder i sin forskning: "*Moral systems are interlocking sets of values, practices, institutions, and evolved psychological mechanisms that work together to suppress or regulate selfishness and make social life possible*" (Graham et. al., 2009, p 1030).

Moral Foundations Theory är, likt McCrae och Costas (1987) teori om personlighet, också en femfaktormodell som mäter flera olika dimensioner av Moral. Dessa fem faktorer är byggda som motsatser där den första är *skada/vård* (“harm/care”) ($\alpha = .71$) vilket innebär en grundläggande oro för andras lidande, inklusive dygder av omsorg och medkänsla. Vidare följer *rättvisa/ömsesidighet* (“fairness/reciprocity”) ($\alpha = .68$) som innebär oro för orättvis behandling, ojämlikhet och mer abstrakta uppfattningar om rättvisa. Konstruktet *ingrupp/lojalitet* (“ingroup/loyalty”) avser problem relaterade till gruppmedlemskapets skyldigheter, till exempel lojalitet, självuppoftning och vaksamhet mot förräderi. *Auktoritet/respekt* (“authority/respect”) är problem relaterade till social ordning och förpliktelserna i hierarkiska relationer, såsom lydnad, respekt och korrekt rolluppfyllande. Det sista konstruktet är *renhet/helighet* (“purity/sanctity”) vilket mäter oro över fysisk och andlig smittsamhet, inklusive dygder som kyskhet, hälsosamhet och kontroll av begär (Haidt, Graham & Joseph, 2009).

Dessa fem faktorer är uppdelade i två grupper: individfokuserad moral (“individualizing approach”) och gruppfokuserad moral (“binding approach”). Den förstnämnda behandlar de delar av moralbegreppet som menar att det är rättvisa mot andra individer som är eftersträvansvärt medan den senare snarare menar att det är lojalitet och rättvisa mot gruppen som är avgörande för hög moral. I individfokuserad moral ingår faktorer som korrelerar positivt med liberalism (Skada och Rättvisa). Faktorerna som positivt korrelerar med konservatism (Ingrupp, Auktoritet och Renhet) ingår således i gruppfokuserad moral. Dessa två ansatser representerar en grundläggande vattendelare såväl inom moralbegreppet som inom ideologisk tillhörighet, huruvida fokus ligger på individ eller grupp (Haidt et. al., 2009).

Moral är en grundläggande del av vårt värderingssystem och är därför tongivande när vi bildar oss en ideologisk uppfattning (Miles & Vaisey, 2015). När man studerar relationen mellan ideologisk tillhörighet och moral är det viktigt att man definierar vilken typ av moral man avser. Till skillnad från andra faktorer som Öppenhet och Altruism som direkt korrelerar med liberala värderingar är moral ett mer komplext begrepp. Moral korrelerar såväl med liberalism som konservatism beroende på vilka konstrukt inom moralbegreppet man undersöker, detta stämmer även i Moral Foundations Theory. Teorin designades ursprungligen för att analysera kulturer, inte individer. Den var inte avsedd att vara en teori som utvärderade personlighetsdrag eller en teori om politisk ideologi, utan skapades av två psykologer (Haidt et. al., 2009) i samarbete med antropologen Richard Shweder på frågor om

moral och kultur. Teorin har sedan dess upprepade gånger används i syfte att predicera ideologiska sympatier då man funnit att skalan på ett lämpligt sätt kunnat användas för detta ändamål. Man har även gjort omvända studier där man sökt predicera moraliska preferenser utifrån ideologisk tillhörighet. Man sökte då motbevisa sin tidigare teori att moral predicerade ideologi genom att testa hur ideologisk tillhörighet kunde predicera moraliska grundantaganden. Denna studie kom fram till att de politiska värderingarna är mer solida och konstanta över tid och kan därmed anses predicera moral och inte tvärtom (Hatemi, Crabtree & Smith, 2019). Denna kontrasterande studie visar att det finns ett starkt samband mellan Moral Foundations Theory och ideologi men att det finns olika sätt att tolka sambandet. Detta är en viktig lärdom som vi tar med oss i analysen av vår egen insamlade data.

Tillsammans har Graham et. al. (2009) utfört gedigen forskning på temat Moral Foundations Theory och ideologisk tillhörighet vilket bygger en bra grund för denna studie. Vår studie ämnar ytterligare utveckla och analysera hur Moral och andra faktorer kan predicera ideologiska sympatier hos vår population. Vi väljer även att endast använda de individfokuserade konstrukterna (skada och rättvisa) som ska förutsäga en högre grad av liberalism då Grad av liberal är vår utfallsvariabel.

Altruism (tron på)

Altruism kan definieras som villighet att hjälpa andra på egen bekostnad. Rent praktiskt kan aktiviteter som att ge pengar till tiggare, donera blod eller skänka pengar till välgörenhet räknas som altruistiska aktiviteter. Hjälpsamhet, omtänksamhet, generositet och välvilja är andra begrepp som relaterar till det altruistiska konceptet (Lee, Ashton, Griep & Edmonds, 2018). Den altruistiska dimensionen mäts indirekt i de flesta stora personlighetstest som Femfaktormodellen och HEXACO men finns då i en kombination av konstrukt. I HEXACO kan man exempelvis finna altruism i höga grader av Honesty–Humility, Agreeableness, och Emotionality. Altruism korrelerar starkt med dessa begrepp men mäts inte specifikt i personlighetstest (Lee et. al., 2018). Personal Beliefs Scale, som tidigare nämnts mäter Fri vilja, har även en subskala som mäter tron på Altruism ($\alpha = .81$). Bergner och Ramons (2013) teori är att människor inte bara är kapabla av att sätta andras intressen framför sina egna utan att de till viss del motiveras av att säkra andras välfärd. Denna skala definierar Altruism som motsatsen till social egoism som istället innebär en tro på att alla mänskliga handlingar i grunden är drivna av egenintresse. Oavsett om handlingen kan upplevas som altruistisk motiveras den i själva verket av att man vill få social bekräftelse

eller undvika missnöje snarare än att man verkligen vill offra en del av sin välfärd endast för att gynna någon annan (Bergner & Ramon, 2013). Man testar därför både tron på Altruism och det motsatta begreppet Social egoism i Personal Beliefs Scale för att få en nyanserad och robust mätning av begreppet. De två moralkonstrukter som mäts i Moral Foundations Theory (nämnt ovan): Skada och Rättvisa, är delvis grundade på samma antaganden som altruismbegreppet. Social rättvisa och empati är begrepp som ligger till grund både för altruismskalan och de två moralskalorna (Graham et. al., 2009). Dessa två bör därför korrelera såväl med högre Grad av liberal som med varandra.

Zettler, Hilbig och Haubrich (2011) föreslår att kopplingen mellan altruism och liberala värderingar är tvådelad. Såväl liberala värderingar som altruism har en gemensam tro på social rättvisa. Den liberala filosofin tror på alla människors rätt och möjlighet att skapa sin egen lycka och att denna rätt ska vara lika för alla, ideologin korrelerar därför starkt med idén om social rättvisa som är central i det altruistiska konceptet.

En annan faktor är att attribut som brukar korrelera med en mer konservativ världssyn är motsatta de som kan sägas om altruism. Attribut som rigiditet, aggressivitet och hårdhet är kopplade till mer konservativa värderingar, dessa attribut är motsatta de som definierar det altruistiska begreppet. Därmed kan vi konstatera att det altruistiska begreppet är djupt kopplat till det liberala tankesättet och högre grad av Altruism bör leda till högre Grad av liberal (Zettler, et. al., 2011). Vidare menar Zettler et. al. (2011) att altruism är den faktor som bäst predicerar väljarbeteende. I sin studie fann de att altruism predicerade ideologiska sympatier bättre än faktorerna i HEXACO-modellen. Konstrukten (Honesty/Humility, Emotionality, Extraversion, Agreeableness, Conscientiousness och Openness to Experience) testades på tre typer av politiska sympatier; generell ideologisk tillhörighet, väljarbeteende och stöd för den politiska agendan. Resultaten efter en multipel regressionsanalys visade att altruism bättre predicerade samtliga typer av politiska sympatier ($r = -.19$ och $-.30$) på de tre olika utfallsvariablerna.

I flera studier har Zettler et. al. (2011) visat på en stark relation mellan altruism och väljarbeteende, de har dock testat ideologisk tillhörighet genom en höger/vänsterskala (Zettler et. al., 2011). Vår hypotes är att Altruism även kan predicera placering på en skala som mäter Grad av liberal. Det är viktigt att poängtera skillnaden i definitionen av liberal mellan länder. Många av våra källor har utfört studier i en amerikansk kontext där liberal har en annan betydelse än i Sverige. Detta är något vi varit medvetna om och vi har därför varit

försiktiga med att dra raka paralleller mellan amerikansk socialliberalism och svensk liberalism.

Grad av liberal

Grunden i det liberala tankesättet är tron på den fria viljan och individens rätt att fatta egna beslut om dennes liv. Man har en stark tro på att den fria marknaden och demokratin är ovillkorligt sammankopplade. Förändring av skatter, marknad och institutioner är viktigt för såväl ekonomi som demokrati. Individen har rätt att göra sin egen lycka och ska vara så fri som möjligt från statlig kontroll (Nationalencyklopedin, 2019).

I motsats till liberalismen står konservatismen för en mer kritisk inställning till individens förmåga att styra sitt eget liv och en reserverad inställning till samhällsförändring. Man grundar sina ideal på tradition och moral. Traditionellt har konservatismen förespråkat starka, auktoritära samhällsinstitutioner (Nationalencyklopedin, 2019).

I vår studie har vi valt att definiera liberal respektive konservativ enligt denna oberoende källa. Konservativ kommer placeras som motpol till liberal på den självskattningsskala som används i vår studie.

Test och operationaliseringar

Nedan följer definitioner av test och medföljande begrepp som användes i enkäten. För en översikt av frågor och svenska översättningar se Appendix A.

Attitudinal and behavioral openness scale (ABOS). Testet ABOS mäter konstruktet Öppenhet i kulturell kontext och korrelerar positivt med McCrae och Costas Öppenhet ($r = .39, p < .01$) (Caligiuri et. al., 2000). Författarna ansåg att det är just Öppenhet som kan främja acceptans av kulturell diversitet och utvecklade därför ett test som mer specifikt riktar in sig på det. Definitionen av Öppenhet i form av attityder och beteenden definierades av författarna som "*flexibility of one's attitudes and behaviors which result in an individual's ability to function effectively in diverse and cross-national and intra national settings*" (Caligiuri et. al., 2000, p 29). Mer specifikt mäter ABOS som tidigare nämnt: *attityder, tidigare erfarenheter, bekväm med förändring samt deltagande i kulturella aktiviteter*. Det är även dessa konstrukt som vi väljer att undersöka som enskilda variabler. Tillsammans utgör de Öppenhet i en kulturell kontext. Konstruktet Attityder ämnar mäta individers tankar och känslor gentemot människor av mångfald och andra kulturer. Höga poäng på denna dimension innebär att individen har positiva attityder gentemot mångfald

men även utländska erfarenheter (som t.ex. ta ett jobbuppdrag utomlands eller att vara värd åt utbytesstudent). Vidare skattar individen dessa erfarenheter som en prioritet i sitt liv.

Dimensionen Tidigare erfarenheter mäter i hur stor grad individen söker sig utåt för att delta i diverse utländska/kulturella upplevelser. Individer med höga poäng på dimensionen antas ha större intresse i nämnda aktiviteter och tros också vara mer framgångsrika i dessa situationer. Bekväma med förändring rör den mångfald i vänner som individer omkrings sig med. Individer med låga poäng kan antas vara mindre bekväma med förändring omger sig då hellre med personer med liknande demografisk profil. Individer med höga poäng på dimensionen är mer bekväma med att ha relationer med människor som inte liknar dem själva. Dimensionen Deltagande i kulturella aktiviteter är en bedömning av individens intellektuella nyfikenhet till mångfald i sina erfarenheter. Individer med höga poäng skattar nya kulturella upplevelser som positiva möjligheter, och deltar i nya och obekanta aktiviteter (utländska restauranger, olika konstgallerier, konserter etc.) (Caligiuri et. al., 2000).

Personal Beliefs Scale. De två skalor som inkluderades från testet var de som rörde Altruism samt Fri vilja. Altruism handlar om tron på att individer i sitt beteende är kapabla och till och med motiverade av en osjälviskhet. Belöningen ligger inte i något självintresse utan rakt av att det gynnar någon annan. Som motpol till begreppet definierade författarna psykologisk egoism. Fri vilja handlar om tron att det finns en verklighet att genuina valmöjligheter. Att individer är kapabla att välja mellan olika alternativ och sedan bestämma sig för ett av dessa, och att grunden till detta ligger i självbestämmandet och inte några yttre kausala faktorer (biologiska faktorer, omständigheter etc.). Motpolen här definierades som determinism (Bergner & Ramon, 2013).

Moral judgement items (MJI) (härrörda från Moral Judgement Theory). Moral i detta test mättes med faktorerna Skada och Rättvisa. Moral Judgement Theory skiljer mellan individfokuserad och gruppfokusrad moral. Dessa två typer av moral behandlas som två skilda begrepp som mäts med olika subskalor och som tolkas individuellt. Vi har i detta arbete valt att endast använda individfokuserad moral då det är denna typ av moral som förväntas predicera liberala värderingar. Vidare i arbetet kommer individfokuserad moral endast benämnas som Moral för enkelhetens skull. Skada och rättvisa är båda begrepp som är individfokuserade och har enligt forskarna en grund i evolutionen, där rättvisa handlar om en grundläggande mänskliga "besatthet" med rättvisa och ömsesidig altruism. Här finns alltså, som tidigare nämnt, en tydlig koppling till ett annat begrepp vi också mäter: altruism. Skada

ämnan fånga den generella mänskliga oron om att ta hand om och skydda sårbara individer i gruppen (Graham et. al., 2009).

Grad av liberal. Huruvida man ser gruppens intresse eller individens rättigheter som en prioritet är centralt i hur man placerar sig politiskt. Det är viktigt att här poängtera skiljelinjerna mellan hur man mäter konservativ/liberal och höger/vänster. I politisk teori finns det flera sätt att dela upp det politiska spektret utifrån olika politiska värdekonflikter, vanligast är den klassiska höger/vänsterskalan där ekonomiska principer och fördelningspolitik ligger som grund. Skillnaden mellan höger/vänster och konservativ/liberal kan härdras till att den ena fokuserar på policyrelaterade åsikter och den andra på värderingar (Nationalencyklopedin, 2019).

En tredje skala som blivit mer aktuell är GAL-TAN. Detta spektrum har gröna, alternativa och libertära värderingar i ena svansen och traditionella, auktoritära och nationalistiska värderingar i den andra. GAL-TAN står i kontrast till vänster-höger då den mäter kulturella värden snarare än fördelningspolitik (Nationalencyklopedin, 2019).

Samtliga skalor har sina för-och nackdelar, där vi har valt att använda en skala som mäter Grad av liberal, då det finns en stor mängd tidigare forskning på det ämnet. Denna sträcker sig från liberal i ena änden till konservativ i den andra. Vi valde även att fokusera på denna skala då vi trodde att vi skulle finna en högre grad av varians i vår population på detta spektrum.

Syfte och frågeställningar

Sammanfattningsvis ämnar vi undersöka huruvida Attityder, Tidigare erfarenheter, Bekvämlighet med förändring, Deltagande i kulturella aktiviteter, Moral, Fri vilja samt Altruism kan predicera ideologisk ståndpunkt. Stora mängder tidigare forskning har grundlagt sambandet mellan personlighet och politiska åsikter (Sibley & Duckitt, 2008, 2012; Flynn, 2005; Kajonius & Dåderman, 2014). Forskning som går djupare in på just Öppenhet i en kulturell kontext och dess samband till ideologi är dock begränsad. Lika så för sambandet mellan värderingarna Moral, Fri vilja, Altruism och ideologisk ståndpunkt. Begreppen överlappar till viss del, men vårt mål är att undersöka hur de tillsammans kan predicera väljarbeteende och, om detta stämmer, även vilken enskild prediktorvariabel som bäst kan predicera utfallet i utfallsvariabeln. Våra två forskningsfrågor är således:

Hur kan vi förklara väljarbeteende med hjälp av personlighet?

Hur kan variablerna Attityder, Tidigare erfarenheter, Bekvämlighet med förändring, Deltagande i kulturella aktiviteter, Moral, Fri vilja samt Altruism predicera hur liberala individer skattar sig på en skala?

Vidare har vi, baserat på tidigare forskning utvecklat två hypoteser:

H0: Grad av Attityder, Tidigare erfarenheter, Bekvämlighet med förändring, Deltagande i kulturella aktiviteter, Moral, Fri vilja samt Altruism predicerar *inte* Grad av liberal självskattning.

H1: Höga nivåer av prediktorvariablerna Attityder, Tidigare erfarenheter, Bekvämlighet med förändring, Deltagande i kulturella aktiviteter, Moral, Fri vilja samt Altruism predicerar en högre Grad av liberal självskattning.

Metod

Pilotstudie

I förarbetet till enkäten utfördes en pilotstudie på 15 deltagare. Ingen dataanalys utfördes på materialet då vi primärt använde den skriftliga feedback vi fick för att redigera frågorna. Framst handlade kritiken om otydliga formuleringar och frågor som var svåra att besvara. Detta ledde till att vi omformulerade frågorna på två sätt; anpassning till en svensk kontext och dubbelöversättning. Vissa frågor hade en tydligt amerikansk profil vilket gjorde dem svåra att besvara i en svensk kontext, dessa frågor handlade bland annat om resor till Europa och huruvida man kunde ett annat språk. Dessa anpassades genom att ändra de frågor som handlade om resor "overseas" till resor utanför Europa då det representerar en mer jämförbar kulturell och geografisk förflyttning. De frågor som rörde språkkunskaper ändrades till språkkunskaper utöver svenska och engelska då engelska är ett språk som majoriteten av unga i Sverige idag bemästrar.

Vi gjorde även om översättningsprocessen av alla frågor. Då samtliga test som användes i studien var på engelska från början gjordes en dubbelöversättning. Detta innebar att den ena parten översatte hälften av frågorna till svenska för att sedan låta den andra oberoende parten översätta tillbaka frågorna till engelska. Sedan jämfördes det engelska originalet med den nya engelska översättningen för att se om betydelsen fortfarande var densamma. Denna metod säkerställde att den svenska översättningen inte förlorade en del av meningen i översättningsprocessen. Samtliga översättningar och ändringar av frågor finns redovisade i Appendix A.

Efter återkoppling från deltagarna i pilotstudien valde vi även att lägga till definitioner av konservativ och liberal innan frågan om ideologisk tillhörighet ställdes. Detta efter att flera deltagare uttryckt att de hade svårt att besvara frågan på grund av antingen otillräcklig kunskap eller att de ansåg att det fanns flera sätt att definiera dessa begrepp.

Deltagare

Urvalet utgjordes helt av studenter i Lund som talar svenska med hjälp av bekvämlighetsurval. Frågeformuläret som reviderades efter pilotstudien spreds till diverse relevanta studentgrupper online. För att kunna utföra en reliabel multipel regressionsanalys krävdes det minst 15 deltagare per prediktorvariabel (Pallant, 2010). Vår studie ämnade mäta sju olika prediktorer: Attityder, Tidigare erfarenheter, Bekvämlighet med förändring och Deltagande i kulturella aktiviteter, Moral, Altruism och Fri vilja. Detta innebar att vår studie behövde minst 105 (15 x 7) deltagare för att få en reliabel ekvation. Antal svar som mottogs i enkäten var 144, alltså förelåg tillräckligt med data. Samtliga, 144 deltagare var studenter i Lund varav angav 49 "man", 92 "kvinna" och 3 styck "annat". Åldrarna sträckte sig från 19–54 år ($M = 24.48$, $SD = 6.32$).

Instrument

Instrument som användes till undersökningen var skalor från tre olika test, som redovisas nedan, samt en självskattningsskala som låg sist rörande ideologisk ståndpunkt (Grad av liberal). Attitudinal and Behavioral Openness Scale (ABOS) som mäter Öppenhet i kulturell kontext, användes i sin helhet, det vill säga samtliga fyra skalor användes i formuläret: Attityder, Tidigare erfarenheter, Bekvämlighet med förändring och Deltagande i kulturella aktiviteter. Svarsskalan var 5-gradig. Namnen på svarsalternativen varierade på hur frågan var ställd. För mer detaljerad översikt av alla frågor se Appendix A.

Det andra testet som användes i frågeformuläret var Personal Beliefs Scale. Två (av samtliga fem skalor) användes från detta test: Fri Vilja och Altruism (Bergner & Ramon, 2013). Två av de tre skalor som exkluderades mätte Moral. Det fanns en brist i information angående testkonstruktion till denna del av testet vilket var anledningen till varför de exkluderades (och ersattes av Moral Foundations Theory, som redovisas nedan). Den sista skalan som exkluderades mätte Meningen med livet vilket ej ansågs vara relevant för studien. Svarsalternativ även här var av 5-gradig art.

Det tredje, och sista testet som användes i vårt formulär var Moral Foundations Theory som mätte Moral. De två (av fyra) skalor som var individfokuserade inkluderades vilket var skalorna skada och rättvisa (Graham et. al., 2011). Svartalernativ här sträckte sig från 1 till 6.

I sin helhet bestod vårt frågeformulär av 49 frågor som härrörde från dessa tre test. Demografiska fakta samlades in i början i form av könstillhörighet och ålder. Sist i enkäten låg frågan som rörde vår utfallsvariabel: Grad av liberal. Självsfattningsskalan bestod av åtta steg där extremerna döptes "mer liberal" (1) och "mer konservativ" (8). För individer som inte ville svara fanns även ett oberoende svartalernativ döpt "vill inte uppge". Vidare skriver dock Kroh (2007) om att en 11-gradig skala i denna kontext ger högst validitet. Vi ansåg däremot att det var lite för många svartalernativ, med risk att personer förlorar sig i mängden alternativ. Gällande mittpunkt i skalan beskrivs både för- och nackdelar. Vi ville i vår undersökning ha så kallat "forced-choice", det vill säga att deltagarna "måste" bestämma sig för antingen ena eller andra sidan. Detta gjordes då vi misstänkte att för många annars skulle välja att lägga sig i en neutral mitt. För att kompensera att vi inte hade en mittpunkt lade vi till ett separat svartalernativ döpt "vill ej uppge" för de som inte ville positionera sig.

Självsfattningsskalan för politisk övertygelse föregicks även av en definition för vad konservativ och liberal innebar i vår undersökning för att undvika eventuell förvirring kring begreppen. Definitionen som används är hämtad från Nationalencyklopedin (2019) och finns under Operationaliseringar i Introduktionen.

Dataanalys

En multipel linjär regressionsanalys kommer att genomföras på materialet som samlas in för att undersöka om våra prediktorvariabler kan predicera variationen i vår utfallsvariabel. Som tidigare nämnt mäts sju olika prediktorvariabler: Attityder, Tidigare erfarenheter, Bekvämlighet med förändring, Deltagande i kulturella aktiviteter, Fri vilja, Altruism och Moral. I analysförberedelser har samtliga svar tolkats som mer eller mindre liberal, då en multipel regressionsanalys kräver enbart en utfallsvariabel (Pallant, 2010), i vårt fall variabeln liberal (i motsats till liberal och konservativ). Denna omvandling av skala motiveras och styrks med att operationaliseringarna av konservativ respektive liberal har formulerats som motsatser. Vidare valdes just liberal som enda utfallsvariabel då detta är den vanligare av de två som tidigare forskning baseras på.

För att kunna analysera vår data och göra korrekta beräkningar behövde vi göra vissa ändringar i datamaterialet. Vi samlade summan av varje konstrukt genom att lägga ihop de frågor som ingick i konstruktet. Även medelvärdet för varje konstrukt beräknades. På så sätt kunde vi sedan jämföra prediktorvariablerna i sin helhet med varandra och med utfallsvariabeln. Vi analyserade Cronbach's Alpha på dessa nya datagrupper för att säkerställa reliabiliteten. Värden över $\alpha = .7$ klassas som reliabla, vilket är den cut-off gränsen som kommer användas i de fortsatta analyserna. Vidare bestämdes en signifikansnivå på .05 då detta är standard i analyser likt den multipla regressionsanalysen som tänks genomföras (Pallant, 2010).

Etik

Frågeformuläret, som var vårt empiriska insamlingsinstrument, inleddes allra först med information angående hanteringen av data med grund i Vetenskapsrådets forskningsetiska principer för forskning inom samhällsvetenskap (Vetenskapsrådet, 2002). Informationskravet uppfylldes genom att informera om enkätens huvudsakliga syfte och innehåll samt vad deltagarens roll är undersökningen. Samtyckeskravet försäkrades då vi dels gav information om att deltagandet är frivilligt och när som får avbrytas om individen så känner för det. Vidare säkerställdes samtycke genom att deltagare aktivt fick trycka i att de samtycker till vår information, för att få tillgång till enkäten. Vidare, enligt konfidentialitetskravet och nyttjandekravet, försäkrades om att rådatan bara hanteras av uppsatsskrivare och handledare och bara analyseras på gruppnivå. Inte heller några känsliga personuppgifter samlades in (det vill säga uppgifter om sexualitet, etnicitet, religiös övertygelse eller dylikt). (Vetenskapsrådet, 2002). Inledningstexten som användes i enkäten finnes i Appendix C.

Resultat

I denna del av uppsatsen besvaras våra hypoteser till följd av analyser i IBM SPSS Statistics 25.0. Inledningsvis analyserades Normal P-P plot of Regression Standardized Residual och scatterdiagram och normalfördelning kunde antas. Vidare test för att se om data uppfyllde antagandet om multikollinearitet utfördes och visade på att multikollinearitet inte var ett bekymmer. Detta innebär att prediktorvariablerna inte korrelerar allt för högt med varandra, det vill säga ett värde under .9 förelåg. Se Appendix B för tabell av multikollinearitet. Gällande reliabilitet för de sju variabler som används finns Cronbach's Alpha redovisat i tabell 1. Variablerna Fri vilja, Attityder och Tidigare erfarenheter var på en

acceptabel nivå (acceptabel nivå är värden över .7, god nivå är värden över .8)(Pallant, 2010). Variabeln Altruism visar på bra reliabilitet.

Tabell 1

Reliabilitet variabler

Variabel	Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha if item Deleted
Altruism	.817	-
Fri vilja	.734	.743
Moral	.462	.489
Attityder	.753	.768
Erfarenheter	.540	.564
Förändring	.729	.769
Deltagande	.723	-

En korrelationsanalys genomfördes för att se vilka prediktorvariabler som korrelerar med utfallsvariabeln. Två av de sju prediktorerna korrelerade signifikant med Grad av liberal. Moral och Grad av liberal hade en svag korrelation $r(139) = .29, p = .000$. Även Altruism korrelerade svagt med Grad av liberal $r(139) = .24, p = .002$. Vidare korrelerade även de två prediktorerna Moral och Altruism signifikant med varandra $r(139) = .23, p = .003$.

För att analysera hur Grad av liberal kan prediceras av prediktorvariablerna (Attityder, Tidigare erfarenheter, Bekvämlighet med förändring, Deltagande i kulturella aktiviteter, Altruism, Fri vilja och Moral) genomfördes en multipel regressionsanalys, så som vår hypotes formulerades. Resultatet visade att de sju prediktorvariablerna sammanlagt kunde förklara en signifikant mängd av variansen (13 %) i Grad av liberal ($F(7,132) = 3.86, p = .001$, 95 % CI, med $R^2 = .17$ och $R^2_{\text{adjusted}} = .13$) vilket bekräftade vår forskningshypotes. Som tabell 2 visar är dock variablerna Altruism, Fri vilja, Attityder, Tidigare erfarenheter, Bekvämlighet med förändring och Deltagande i kulturella aktiviteter enskilt inte signifikant predicerade Grad av liberal. Den enda variabeln som unikt signifikant predicerade Grad av liberal var Moral ($\beta = .24, t(139) = 2.87, p = .005$).

Tabell 2*Standardiserade betavärden och signifikans*

Modell	Beta	Sig
Altruism	.143	.091
Fri vilja	.100	.225
Moral	.241	.005*
Attityder	.143	.120
Erfarenheter	.089	.341
Förändring	-.144	.095
Deltagande	.021	.808

* $p < .05$, two-tailed

Detta innebär att Moral var den enda prediktorvariabeln som signifikant bidrog med den starkaste mest unika förklaringen för Grad av liberalism då variansen av de andra prediktorvariablerna i modellen kontrollerades för. Det vill säga att den största förklarade variansen i Grad av liberal kan förklaras av variansen i Moral. Moral hade ett lågt Cronbach's Alpha och eftersom skalan endast har 8 frågor (det rekommenderade antalet för reliabilitetsanalys är minst 10) analyserade vi även Inter-Items Correlations och fann även där en låg reliabilitet (inget värde över .5). Detta bekräftar ytterligare att vårt test för Moral har låg reliabilitet (Pallant, 2010).

Justerade R^2 användes i analysen istället för R^2 då vi har flera prediktorvariabler och justerade R^2 anpassar modellen för antalet prediktorer. Använder man R^2 ackumuleras värdet för varje prediktorvariabel som läggs till oavsett om denne har en påverkan på variansen i utfallsvariabeln och R^2 blir högre och ger ett missvisande resultat (Pallant, 2010).

För att avgöra hur stor del av variansen i vår utfallsvariabel som kan förklaras av Moral kvadrerades "Part correlation coefficient". Resultatet .052 innebär att ca 5 % av variansen i Grad av liberal kan förklaras av Moral.

Sammanfattningsvis kunde vi fastslå att vår forskningshypotes bekräftas: samtliga variabler kunde signifikant förklara en del av variansen i Grad av liberal. Vidare var Moral den prediktorn som unikt och till störst del kunde predicera Grad av liberal.

Diskussion

Modellen som helhet

Föreliggande studie undersöker vår modell, det vill säga, prediceringsförmågan av de sju prediktorerna Attityder, Tidigare erfarenheter, Bekvämlighet med förändring, Deltagande i kulturella aktiviteter, Fri vilja, Moral och Altruism på Grad av liberal. Resultaten av vår statistiska analys visar att vår modell håller och kan användas för att predicera Grad av liberal. Våra prediktorvariabler kan sammanlagt förklara ca 13 % av variansen i utfallsvariabeln. Därmed kan vi godta vår forskningshypotes och förkasta vår nollhypotes. Vidare kommer vi göra en mer ingående analys av våra enskilda prediktorer, presentera våra slutsatser samt ge förslag för framtida forskning inom området.

Prediktorvariabler

Moral. Prediktorvariabeln Moral är den enda variabel som signifikant kan predicera Graden av liberal. Det standardiserade betavärdet visar att det är Moral som har den största enskilda påverkan på utfallet i Grad av liberal av de sju prediktorvariablerna som ingår i studien. Våra resultat visade även på en positiv korrelation mellan Moral och Grad av liberal. Som tidigare nämnt visar regressionsanalysen på en predicerande kraft av samtliga variabler på ca 13 %. Ca 5 % av denna varians kan förklaras av Moral, som beräknats av den kvadrerade "Part correlation coefficient".

Moral är alltså den enda variabeln, av våra sju prediktorvariabler, som har en statistisk säkerställd predicerande kraft på Grad av liberal. En möjlig orsaksförklaring till detta resultat kan vara den kulturella kontexten som moral-skalan skapats för. Moral Foundations Theory utvecklades specifikt för att ta hänsyn till kulturella skillnader gällande värderingar, moral och vad som anses etiskt korrekt. Detta gör skalan lättare applicerbar, än de andra skalor vi använt, på vår population. I vårt fall handlar det om ett stickprov taget ur en population av studenter i Lund. Generaliserbarheten, det vill säga den externa validiteten, sträcker sig alltså så långt som vårt bekvämlighetsurval når. Det kan diskuteras om det till och med kan dras till svenska studenter i allmänhet då man ser till Kajonius och Dådermans (2014) studie, som fann att liberala värderingar är av majoriteten bland svenska studenter. Vidare menar Sibley och Duckitt (2008) att personer generellt i västra Europa föredrar liberala åsikter och värderingar framför konservativa. Enligt detta påstående har alltså vårt resultat en applicerbarhet på en ännu större population. Våra resultat visar att man genom att mäta individfokuserad moral till viss del kan predicera hur liberal man anser sig vara.

Tidigare diskuterade vi vikten av individen för det liberala tankesättet och detta förstärks ytterligare efter våra resultat. Grunden i individfokuserad moral är att rättigheter och skyldigheter ligger på individen snarare än gruppen, det är därför föga förvånande att just denna typ av moral kan förutspå liberala värderingar.

En faktor som dock bromsar allt för stora uttalanden om generaliserbarhet är reliabiliteten i testet. Moral Foundations Theory är ett erkänt test som använts på flera populationer inom olika kulturer och som har uppvisat god validitet och reliabilitet i tidigare studier. Vår analys av testet visade dock inte på bra reliabilitet och kan därför vara ett problem för vår möjlighet att dra allt för stora slutsatser. Faktorns låga reliabilitet samt signifikanta regression visar på att vi inte säkert kan säga vad det är vi mätt då dessa två resultat krockar lite med varandra. Mätinstrumentets pålitlighet försvagas och resultaten blir därmed svårare att tolka än med test som har stark reliabilitet. En anledning till den låga reliabiliteten i vår studie kan vara att vi inte använde testet i sin helhet. Moral har alltså den lägsta reliabiliteten av samtliga skalor som använts i studien, samtidigt som den har den bästa prediceringsförmågan på Grad av liberal. Att dra en glasklar slutsats bör göras med försiktighet.

Altruism. Våra resultat för Altruism visade på en signifikant korrelation med Graden av liberal men inte på en signifikant predicerade kraft. Som tidigare nämnt i introduktionen är Moral och Altruism relaterade konstrukt som grundas i liknande antaganden om social rättvisa och empati. Det är därför inte förvånande att dessa två korrelerar med varandra och att de i liknande grad korrelerar med Grad av liberal. Vi kan alltså se att det finns ett samband mellan variablerna men inte att Altruism enskilt kan predicera variansen i Grad av liberal. Tidigare forskning på området som funnit starka predicerade resultat har använt en höger/vänster skala som utfallsvariabel (Zettler et. al., 2011). Vi argumenterade i vår introduktion för att Altruism skulle kunna predicera även placering på en liberal/konservativ skala. Denna teori grundar sig i operationaliseringen av de båda begreppen Liberal och Altruism. Flera grundtankar överlappar och borde därför förklara varför koncepten relaterar till varandra och varför en mer altruistisk person även röstar mer liberalt. Vår teori att altruismskalan i Personal Beliefs Scale även kunde predicera Graden av liberal var därmed felaktig.

Öppenhet. Gällande Öppenhet visar regressionsanalysen en icke signifikant prediceringsförmåga av samtliga innehållande fyra konstrukt (Attityder, Tidigare

erfarenheter, Bekvämlighet med förändring samt Deltagande i kulturella aktiviteter) på Grad av liberal. Resultatet går emot vår hypotes som baserat på tidigare forskning förutspådde en signifikant prediceringsförmåga av Öppenhet på Grad av liberal. Testet som användes (ABOS) grundas till del i det väl stadgade Öppenhetskonstruktet som ingår i Femfaktormodellen, som i sin tur har ett beforskat samband till just liberala värderingar (McCrae & Costa, 1987). Av denna anledning är resultaten som framkommit förvånande samtidigt som de möjliggör för djupare diskussion och självkritik. Samtidigt kan vår population definieras vidare med hjälp av de resultat som föreligger. Att vår population definierar sig som liberal (i olika grad) kan ses i de resultat vi fick. Gällande just ideologisk ståndpunkt kunde Sparkman och Eidelman (2016) se en koppling till fördomar, där liberala individer kunde beskrivas som mindre fördomsfulla än individer med konservativa åsikter. Detta till del genom en medierande faktor av etniskt perspektivtagande där författarna såg att liberala i högre grad kunde ta perspektiv av individer med annan etnicitet och på så vis uppvisar en annan flexibilitet än individer med konservativa åsikter. Populationen i vår studie är liberal (i olika grad) och kan då, enligt Sparkman och Eidelman även ses som mer flexibla individer. Individerna i vårt stickprov är kan tänkas vara bättre på att ta andras perspektiv och är därför inte lika fördomsfulla som individer med mer konservativa värderingar då man applicerar Sparkman och Eidelmans forskning. I linje med detta fann Flynn (2005) att individer som är mindre rigida i sina fördomar har högre poäng på personlighetsfaktorn öppenhet. Vi kan ur vår studie inte säga något om öppenhet hos personerna i vårt stickprov då sambanden till ABOS-skalan inte var signifikant, men vidare kan spekuleras att individerna i vårt stickprov hade fått höga poäng på Öppenhet om en annan öppenhetsskala eventuellt hade använts.

Vidare kan en annan förklaringsmodell vara att variansen av Öppenhet i vårt stickprov helt enkelt var för liten. Majoriteten av vårt stickprov kan eventuellt ha haft poäng på Öppenhet med en för liten spridning som gör korrelation och regression icke-signifikant. Om dessa poäng ligger i övre delen av skalan skulle det gå i linje med Ekehammar och Akramis (2003) studie samt stora delar av Sibley och Duckitts (2008) meta-analys, där just samband mellan öppenhet, fördomsfullhet och liberala åsikter var väl stadgat. Även Jost et al. (2003) fann ett liknande samband, samt förklarade sambandet med en motivationsmodell. Individer med höga poäng på politisk konservatism har högre motstånd till förändring och högre acceptans av ojämlikhet. Då vår population till majoriteten är liberal, kan vi dra slutsatsen att de är mer öppna för förändring samt inte lika accepterande av ojämlikhet.

Då den tidigare forskningen angående sambandet mellan just liberala värderingar och Öppenhet är så omfattande har vi misstankar att tro att vår studie har varit otillräcklig. Vidare var testets Alphavärde och dess förankring i Femfaktormodellen det som ledde oss till att använda det. Bra reliabilitet samt förankring i välbeforskade begrepp är ofta tumregel för att använda statistiska test (Pallant, 2010). Därför drar vi slutsatsen att inte dessa aspekter är orsaken till våra resultat. Med detta diskuterat föreligger en ytterligare aspekt som kan vara del till förklaringen. Justeringarna som gjordes på testen, av oss, innefattade översättningar. Vi översatte alla test själva. Gällande Moral- och Altruism testet, det vill säga Moral Judgement Items och Personal Beliefs Scale, skedde dock utöver språklig översättning *inte* en kulturell översättning. Dessa två test var designade för global användning (Graham et. al., 2009; Bergner & Ramon, 2013) genom att lägga vikt på breda definitioner som passar många kontext. Det var dock inte fallet med ABOS. Detta test ämnar mäta Öppenhet i kulturell kontext och är utvecklat i USA, vilket innebär att det mäter amerikansk kultur. I brist på svenska test som mäter detta konstrukt användes det amerikanska. I processen att översätta frågorna till svenska gjordes ändringar som ämnade översätta amerikansk kultur till en jämförbar svensk (specifika ändringar finnes i Appendix A). De icke signifikanta resultaten kan alltså möjligen vara ett tecken på en felaktig översättning av den kulturella aspekten till svensk kontext. Vidare påverkar översättningsprocessen testets konstruktvaliditet. I översättningar finns det risk för att frågors betydelse ändras, vilket innebär att de mäter något annat. Framtagandet av ett svenskt konstruerat test som ämnar mäta Öppenhet i kulturell kontext hade här alltså möjligen lett till signifikanta resultat samt haft bättre konstruktvaliditet. Öppenhet så som vi mäter kan alltså inte ligga som orsaksförklaring till varför en individ är liberal.

Fri vilja. Fri vilja, som del av testet Personal Beliefs Scale, har varken signifikant korrelation eller prediktion till Grad av liberal. En förklaringsmodell till resultaten vi fann kan grundas i den tidigare forskning som studien baseras på. Med grund i Bergner och Ramons (2013) definition av tron på Fri vilja blir parallellen till liberala värderingar naturlig. Där människors rätt och möjlighet att besluta om sina egna liv ligger som grund i liberalismen (Kymlicka, 1995) befinner sig definitionen av Fri vilja i Personal Beliefs Scale nära; att den enskilde är medveten om olika alternativ och har makten att bestämma själv (Bergner & Ramon, 2013). Ett sådant samband kunde inte bekräftas i våra resultat. Vidare dock fann Carey och Paulhus (2013) i en studie samma år att fri vilja korrelerar positivt med konservativa attityder och personlighetsfaktorn Right-Wing Authoritarianism. Detta innebär

en prediktion som går åt ett annat håll än det Bergner och Ramon (2013) menar. Kopplingen som Carey och Paulhus (2013) drar är i form av den medierande faktorn personligt ansvar. Det vill säga att personer med större självkontroll är mer samvetsgranna och känner mer personligt ansvar. Dessa tenderar då att vara mer konservativa. Författarna menar vidare att de hittills motsägande och framgångslösa resultaten inom forskningsfältet beror på ett underskott av forskning och brist på bra instrument (Carey & Paulhus, 2013). Det märks alltså att forskningen kring begreppet fri vilja är begränsad, dels på grund av brist på test men också eventuellt då begreppet i sig är filosofiskt och kan tolkas på många olika sätt. Testet tänks alltså trots sin globala anpassning och goda reliabilitet till del ligga som grund för de icke-signifikanta resultaten i vår studie, som även bekräftas av viss feedback som mottogs om testet. Vissa individer tyckte att somliga frågor ibland var otydliga och svåra att förstå. Fri vilja så som vi mätt kunde alltså inte heller ge en tillräcklig grund till varför en individ är liberal.

Grad av liberal. Vidare kan en del av de effektlösa resultat som vi även tänkas dras till vår utfallsvariabel, Grad av liberal, vilket också var den minsta skalan i frågeformuläret. Genast med en så kallad "single-item" skala kan det bli problematiskt med både reliabilitet och validitet, samtidigt som vissa författare menar att dessa skalor är lika bra som "multi-item" skalor (Bergkvist, 2015).

Vår motivation till att använda måttet på detta sätt var grundad i att tidigare forskning har gjorts på liknande sätt samt att förenkla placeringen av hur liberala individer skattar sig med endast ett mått. Detta visade sig dock lite svårare än förväntat. Trots de operationaliserade definitionerna av liberal och konservativ formulerade som motsatser, fick vi mycket feedback om hur testdeltagare hade svårt att placera in sig själv i den enkla skalan. I samma linje diskuterar Haidt et. al. (2009) samma problematik där de menar att politisk ideologi är individuell och sällan helt svart eller vit. I vårt fall kan det också tänkas bero på att den svenska politiken idag inte är så uppenbar eller polariserad, där partier på båda ändar av skalan samarbetar etc. Det kan därför tänkas vara svårt för individer att trots konkreta definitioner på mätbegreppen placera in sig på vår självskattningsskala. För framtida forskning kan detta vara lärorikt. Vi använde i vårt test en egenkonstruerad självskattningsskala (med definitioner som diskuteras under nästa rubrik) då det finns brist på politiska mått i svensk kontext (mycket av den tidigare forskning som refereras till använder sig an amerikanska mått, en politisk värld som skiljer sig från den svenska)(Sibley & Duckitt, 2008). Samtidigt kan förtroende läggas i att skala ändå var tillräckligt bra för att leverera

signifikanta resultat i relation till prediktorn Moral. Det kan alltså diskuteras ifall skalan var för enkel på det sätt att det blir svårt för individer att placera sig, samtidigt som den var bra nog att hitta samband. Skalan är alltså användbar, men förbättringsmöjligheter föreligger desto mer. Vidare implikationer diskuteras under Felkällor och framtida forskning.

Nationalencyklopedins definitioner av liberal och konservativ. Politiska åsikter och ideologisk tillhörighet kan anses som känsliga ämnen för många och det var därför viktigt för oss att finna så objektiva definitioner som möjligt av konservativ och liberal. Dessa definitioner konstruerades med förståelse att oavsett hur objektiv vi anser dem vara kommer läsaren att ha egna åsikter och idéer om vad liberal och konservativ innebär för dem. Det är därför föga förvånande att en del av vår respons uttryckte att de inte höll med om våra definitioner eller konstruktionen av skalan. Definitionerna av konservativ och liberal togs från Nationalencyklopedin (2019) då vi anser detta vara en oberoende och pålitlig källa. Det var viktigt för oss att finna definitioner som är gångbara i en svensk kontext och detta begränsade oss något. Definitionerna som skrivits har även jämförts med två svenska partier (Liberalerna för Liberalismen och Kristdemokraterna för konservatism/socialkonservatism) som företräder versioner av dessa ideologier (Liberalerna, 2019; Kristdemokraterna, 2019). På detta vis kan vi säkerställa att definitionerna representerar de politiska ställningstagandena korrekt.

Felkällor och framtida forskning

Våra resultat, trots att de inte är övervägande signifikanta, kan lägga en bra grund för framtida forskning samt bidra med bredare förståelse kring väljarbeteende. Genom att identifiera felkällor och korrigera dem kan man få tydligare och mer signifikanta resultat. De två centrala felkällorna i vår undersökning var kontextuell överförbarhet och vårt mått på ideologisk tillhörighet. För att få mer korrekta och generaliserbara resultat bör man utveckla test för kulturell öppenhet som är anpassad till en svensk kontext. Våra konstrukt som mätte kulturell öppenhet (Attityder, Tidigare erfarenheter, Bekvämlighet med förändring samt Deltagande i kulturella aktiviteter) hade en tydlig amerikansk profil vilket medförde att vi gjorde en översättning till svensk kontext. Detta test har alltså lägre konstruktvaliditet än originalet. Det blev även tydligt i våra resultat att testet inte var kompatibelt med vår population och dess kulturella kontext. Framtida forskning på området hade gynnats av att utveckla och pilottesta ett test för kulturell öppenhet i Sverige.

Våra resultat visade även på att den population vi undersökte var övervägande mer liberal än konservativ. Få av svaren som mottogs låg på den konservativa halvan av skalan (17 av 144) vilket ledde till att de liberala svar som mottogs enbart fördelades på den liberala halvan, vilket är fyra svarspunkter. Här ses alltså möjlighet att vidare utforska just denna del av skalan och i en framtida studie fokusera endast på den liberala dimensionen. Genom att använda ett självskattningstest på ett spektrum av hur liberal man är kan man få större varians i utfallsvariabeln och därmed få en tydligare bild av vad som specifikt predicerar graden av liberal. Vidare vore detta relevant då liberala värderingar verkar vara av majoriteten bland svenska studenter, något som ses i vår studie men även den av Kajonius och Dåderman (2014).

Vi använder som sagt en skala med liberal i ena änden och konservativ i den motsatta änden vilket vidare medför en problematik för de som inte sympatiserar med någon av ideologierna. Då det inte fanns en mittpunkt fanns de inte heller ett sätt att skatta sig själv som varken liberal eller konservativ, förutom att välja "vill ej uppge". Detta var en problematik som vi även fick bekräftad från våra respondenter. Använder man istället en skala från "mycket liberal" till "inte alls liberal" kan man fånga in flera av de som inte sympatiserar med liberala åsikter men inte heller med konservativa.

Sammanfattningsvis bidrar vår studie med en grund att bygga vidare på. Genom att identifiera vilken aspekt av de faktorer vi undersökt verkar ligga i föregrunden för väljarbeteende finns här många möjligheter att ta vidare till fortsatt forskning. En mer ingående studie på just moral varit intressant, med tanke på begreppets signifikanta prediktion på Grad av liberal. Att utföra intervjuer med några av testdeltagarna som rankade högt på både Grad av liberal och Moral hade kunnat bidra till större förståelse om begreppet just med tanke på dess uppenbara mångtydighet. Vidare hade det nog varit fördelaktigt att i framtida studier använda sig uteslutande av test anpassade till en global eller svensk kontext. Man bör även överväga andra, mer specifika mått på politisk tillhörighet för att uppnå mer precisa och tolkningsbara resultat.

Slutsats

Den här studien ämnade mäta prediceringsförmågan av de sju prediktorerna Attityder, Tidigare erfarenheter, Bekvämlighet med förändring, Deltagande i kulturella aktiviteter, Moral, Altruism och Fri vilja på utfallsvariabeln Grad av liberal. Resultaten visade att modellen i sin helhet, det vill säga samtliga prediktorer, signifikant kunde predicera Grad av liberal i

stickprovet. Vid närmare analyser för att se vilken enskild prediktor som förklarade störst del av variansen fann vi prediktorn Moral. Moral var alltså är den enskilda variabel som predicerar Grad av liberal bäst hos studenter i Lund. En större förståelse föreligger gällande väljarbeteende i vårt stickprov, det vill säga att Moral verkar vara den faktor som spelar in mest (av de vi undersökt). Detta kan i sin tur hjälpa till viss del svara på frågan varför någon är liberal - alltså Moral.

Referenser

- Altemeyer, B. (1998). The other “Authoritarian personality.” *Advances in Experimental Social Psychology*, 30, 47–92. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)60382-2](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60382-2)
- Ashton, M. C., & Lee, K. (2008). The prediction of Honesty–Humility-related criteria by the HEXACO and Five-Factor Models of personality. *Journal of Research in Personality*, 42(5), 1216–1228. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2008.03.006>
- Bergkvist, L. (2015). Appropriate use of single-item measures is here to stay. *Marketing Letters*, 26(3), 245. Retrieved from <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edsjsr&AN=edsjsr.24571272&site=eds-live&scope=site>
- Bergner, R., & Ramon, A. (2013). Some Implications of Beliefs in Altruism, Free Will, and Nonreductionism. *Journal of Social Psychology*, 153(5), 598–618. <https://doi.org/10.1080/00224545.2013.798249>
- Caligiuri, P. M., Jacobs, R. R., & Farr, J. L. (2000). The Attitudinal and Behavioral Openness Scale: Scale development and construct validation. *International Journal of Intercultural Relations*, 24(1), 27–46. [https://doi.org/10.101/S0147-1767\(99\)00021-8](https://doi.org/10.101/S0147-1767(99)00021-8)
- Caprara, G. V., & Vecchione, M. (2018) On the left and right ideological divide: historical accounts and contemporary perspectives. *POLITICAL PSYCHOLOGY*, 39, 49–83. <https://doi.org/10.1111/pops.12476>
- Carey, J. M., & Paulhus, D. L. (2013). Worldview implications of believing in free will and/or determinism: politics, morality, and punitiveness. *Journal of Personality*, 81(2), 130–141. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2012.00799.x>
- Chirumbolo, A., & Leone, L. (2010). Personality and politics: The role of the HEXACO model of personality in predicting ideology and voting. *Personality and Individual*

Differences, 49(1), 43–48. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.03.004>

Clarkson, J. J., Chambers, J. R., Hirt, E. R., Otto, A. S., Kardes, F. R., & Leone, C.

(2015). The self-control consequences of political ideology. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 112(27), 8250.

Retrieved from

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edb&AN=108586080&site=eds-live&scope=site>

Ekehammar, B., & Akrami, N. (2003). The relation between personality and prejudice: a variable- and a person-centred approach. *European Journal of Personality*,

17(6), 449–464. <https://doi.org/10.1002/per.494>

Flynn, F. J. (2005). Having an open mind: The impact of Openness to experience on

interracial attitudes and impression formation. *Journal of Personality and Social*

Psychology, 88(5), 816–826. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1037/0022-3514.88.5.816>

Graham, J., Haidt, J., & Nosek, B. A. (2009). Liberals and conservatives rely on different sets of moral foundations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 96(5),

1029–1046. <https://doi.org/10.1037/a0015141>

Graham, J., Nosek, B. A., Haidt, J., Iyer, R., Spassena, K., & Ditto, P. H. (2011). Moral

Foundations Questionnaire. *PsycTESTS*. [https://doi.org/Full text; 999905651_full_001.pdf](https://doi.org/Full%20text;999905651_full_001.pdf)

Gündüz, Z. Y. (2010). The European Union at 50: xenophobia, Islamophobia and the rise of the radical right. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 30(1), 35–47.

<https://doi.org/10.1080/13602001003650598>

Haidt, J., Graham, J., & Joseph, C. (2009). Above and below left-right: ideological narratives and moral foundations. *Psychological Inquiry*, 20(2/3), 110–119.

<https://doi.org/10.1080/10478400903028573>

- Hatemi, P. K., Crabtree, C., & Smith, K. B. (2019). Ideology justifies morality: Political beliefs predict moral foundations. *American Journal of Political Science* (John Wiley & Sons, Inc.), 63(4), 788–806. <https://doi.org/10.1111/ajps.12448>
- Jost, J. T., Glaser, J., Kruglanski, A. W., & Sulloway, F. J. (2003). Political conservatism as motivated social cognition. *Psychological Bulletin*, 129(3), 339–375. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.129.3.339>
- Kajonius, P. J., & Dåderman, A. M. (2014). Exploring the relationship between Honesty-Humility, the Big Five, and liberal values in Swedish students. *Europe's Journal of Psychology*, (1), 104. <https://doi.org/10.5964/ejop.v10i1.672>
- Kroh, M. (2007). Measuring Left-Right Political Orientation: The Choice of Response Format. *Public Opinion Quarterly*, 71(2), 204–220. <https://doi.org/10.1093/poq/nfm009>
- Lee, K., Ashton, M. C., Griep, Y., & Edmonds, M. (2018). Personality, religion, and politics: an investigation in 33 Countries. *European Journal of Personality*, 32(2), 100–115. <https://doi.org/10.1002/per.2142>
- McCrae, R. R. (1982). Consensual validation of personality traits: Evidence from self-reports and ratings. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43(2), 293–303. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.43.2.293>
- McCrae, R. R., & Costa, P. T. (1987). Validation of the five-factor model of personality across instruments and observers. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(1), 81–90. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.1.81>
- McCrae, R. R. (1), & John, O. P. (2). (1992). An introduction to the Five-Factor Model and its applications. *Journal of Personality*, 60(2), 175–215.

<https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1992.tb00970.x>

Miles, A., & Vaisey, S. (2015). Morality and politics: Comparing alternate theories. *Social Science Research*, 53, 252–269. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2015.06.002>

Nilsson, A., & Erlandsson, A. (2015). The Moral Foundations taxonomy: Structural validity and relation to political ideology in Sweden. *Personality and Individual Differences*, 76, 28–32. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.11.049>

Pratto, F., Sidanius, J., Stallworth, L. M., & Malle, B. F. (1994). Social dominance orientation: A personality variable predicting social and political attitudes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(4), 741–763.

<https://doi.org/10.1037/0022-3514.67.4.741>

Sibley, C. G. (1,2), & Duckitt, J. (1). (2008). Personality and prejudice: A meta-analysis and theoretical review. *Personality and Social Psychology Review*, 12(3), 248–279. <https://doi.org/10.1177/1088868308319226>

Sibley, C. G., Osborne, D., & Duckitt, J. (2012). Personality and political orientation: Meta-analysis and test of a Threat-Constraint Model. *Journal of Research in Personality*, 46(6), 664–677. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2012.08.002>

Sparkman, D. J., & Eidelman, S. (2016). “Putting myself in their shoes”: Ethnic perspective taking explains liberal–conservative differences in prejudice and stereotyping. *Personality and Individual Differences*, 98, 1–5.

<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1016/j.paid.2016.03.095>

Zettler, I., Hilbig, B. E., & Haubrich, J. (2011). Altruism at the ballots: Predicting political attitudes and behavior. *Journal of Research in Personality*, 45(1), 130–133.

<https://doi.org/10.1016/j.jrp.2010.11.010>

Elektroniska källor

Kristdemokraterna. (2019). Ideologi och principprogram. Hämtad 2019-12-09 från

<https://kristdemokraterna.se/var-politik/ideologi-och-principprogram/>

Liberalerna. (2019). Liberalismen. Hämtad 2019-12-09 från

<https://www.liberalerna.se/liberalismen/>

Nationalencyklopedin, GAL–TAN. Hämtad 2 december 2019 från:

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/gal-tan>

Nationalencyklopedin, konservatism. Hämtad 22 november 2019 från:

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/konservatism>

Nationalencyklopedin, liberalism. Hämtad 22 november 2019 från:

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/liberalism>

Tryckta källor

Kymlicka, W. (1995). *Modern politisk filosofi : en introduktion*. Nya Doxa. Hämtad från:

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=cat07147a&AN=lub.889368&site=eds-live&scope=site>

Pallant, J. (2010). *SPSS survival manual: a step by step guide to data analysis using SPSS*.

(4. ed.) Maidenhead: Open University Press/McGrawHill.

Rapporter

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Holmgren, S., Weibull, L. & Gunnarsson, M. (2019). *Personality and the Ideological Left-*

Right Dimension (SOM-rapport nr 2019:10). Hämtad från SOM institutets

webbplats: https://som.gu.se/digitalAssets/1733/1733718_10.-personality-and-ideological-left-right-dimensions.pdf

Appendix

Appendix A

Itemöversikt se separat bilaga (excel-fil).

Appendix B

Multikollinearitet

Modell	Tolerance	VIF
Altruism	.892	1.121
Fri vilja	.943	1.060
Moral	.892	1.121
Attityder	.753	1.328
Erfarenheter	.727	1.375
Förändring	.861	1.161
Deltagande	.846	1.182

Appendix C

Personlighet och attityder

Vi är två studenter vid psykologiska institutionen i Lund som skriver vårt kandidatarbete i psykologi. Enkäten undersöker olika dimensioner i personlighet. Svara gärna så ärligt och spontant du kan. Det här är en enkät som ämnar samla in data till vår studie. Ditt deltagande är helt frivilligt och anonymt och du har rätten att avbryta ditt medverkande när som helst. Den insamlade informationen kommer endast att användas av oss och vår handledare för vår uppsats. Informationen kommer bara analyseras på gruppnivå, vilket innebär att enskilda personers data inte kommer kunna urskiljas ur materialet. All information som samlas in kommer även att raderas i slutet av studien. Om du har frågor efter enkäten eller vill ta del av våra forskningsresultat får du gärna maila oss på: ja0480ch-s@student.lu.se eller pol14aan@student.lu.se

Tack på förhand!

- Härmed intygar jag att jag har läst och förstått informationen ovan och ger mitt samtycke att delta i studien
- Kön
  - Man

- Kvinna
- Annat
- Ålder

Jag har spenderat avsevärd tid utomlands (utanför Europa).

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Människors beteende styrs fullständigt och bestäms av dess föregångna förhållanden - d.v.s. alla biologiska, situationella, personliga och andra kausala faktorer som föregått beteendet.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Jag besöker konstgallerier och museum

	1	2	3	4	5	
Aldrig						Väldigt ofta

Jag har bott i ett annat land.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

För det mesta har människor kontroll över de beslut de fattar.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Människor tar inte alltid hänsyn till sina egna behov när de hjälper någon annan.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Jag reser inom Sverige.

	1	2	3	4	5	
Aldrig						Väldigt ofta

Jag hade rest utanför Europa före 18 års ålder.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Vissa personers rättigheter behöver kränkas i kampen mot terrorism.

	1	2	3	4	5	6	
Håller inte alls med							Håller helt med

Om en vän ville ställa sig vid mig i en lång kö och därmed tränga sig, skulle jag känna mig obekvämt då detta inte är rättvist för de som står bakom.

	1	2	3	4	5	6	
Håller inte alls med							Håller helt med

Jag är flytande på ett annat språk (utöver engelska).

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Medlidande för de som lider är den viktigaste dygden.

	1	2	3	4	5	6	
Håller inte alls med							Håller helt med

Jag går på teatern, konserter, balett, etc.

	1	2	3	4	5	
Aldrig						Väldigt ofta

När staten utarbetar lagar ska det viktigaste vara att säkerställa att alla behandlas rättvist.

	1	2	3	4	5	6	
Håller inte alls med							Håller helt med

Andra kulturer fascinerar mig.

	1	2	3	4	5	
--	---	---	---	---	---	--

Människor är i grunden själviska.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Ibland hjälper människor andra människor utan att vilja ha något i gengäld.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Vissa människor har en djup omsorg och oro för andra människors välbefinnande i sina liv, t.ex. sina barn eller sina makar, som är oberoende av egenintresse.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Allt, inklusive mänskligt beteende, orsakas helt av tidigare omständigheter.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Överlag är mina vänners religiösa tillhörigheter...

	1	2	3	4	5	
Väldigt lika min egen						Väldigt olika min egen

Att resa runt världen är en prioritet för mig.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Det finns vissa människor som verkar ha en mycket osjälvisk hängivenhet för andras välgång.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Även om människor tror att de har makt att välja sitt beteende är detta en illusion, deras beteende är förutbestämt.

	1	2	3	4	5	
--	---	---	---	---	---	--

Håller inte alls med						Håller helt med
-------------------------	--	--	--	--	--	--------------------

Främmande språkkunskaper, utöver engelska, bör undervisas i (så tidigt som) grundskolan.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Människor har den verkliga kraften att välja sitt beteende - det vill säga att överväga olika beteendialternativ, att välja ett när de verkligen kunde ha valt ett annat och att sedan göra den saken.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Jag läser tidskrifter som behandlar världshändelser.

	1	2	3	4	5	
Aldrig						Väldigt ofta

Mänskliga relationer är i grunden utbytesrelationer; det vill säga de handlar i princip om att ge till en annan för att få tillbaka från en annan.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Jag hoppas att företaget jag jobbar för, eller kommer att jobba för, kommer att skicka mig utomlands (utanför Europa) på uppdrag.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Människor ger saker till andra främst för att få saker i gengäld.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Ibland kan människor sätta andras intressen framför sina egna.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Överlag är mina vänners modersmål...

	1	2	3	4	5	
Väldigt lika min egna						Väldigt olika min egen

Jag kollar på utländska filmer (som inte är engelska eller svenska produktioner).

	1	2	3	4	5	
Aldrig						Väldigt ofta

Jag har studerat ett främmande språk (utöver engelska).

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Staten måste först och främst skydda sin befolkning från skada.

	1	2	3	4	5	6	
Håller inte alls med							Håller helt med

När människor gör gott för andra är det i princip för att undvika negativa konsekvenser som att känna sig skyldiga eller behöva genomgå socialt missnöje.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

De flesta prioriterar sig själv med få undantag

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Jag deltar i olika etniska/kulturella festivaler.

	1	2	3	4	5	
Aldrig						Väldigt ofta

Överlag är mina vänners karriärsmål, intressen och utbildningar...

	1	2	3	4	5	
--	---	---	---	---	---	--

Väldigt lika min egen						Väldigt olika min egen
-----------------------	--	--	--	--	--	------------------------

Fri vilja existerar inte riktigt.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Jag tittar på nyheter på stora mediakanaler.

	1	2	3	4	5	
Aldrig						Väldigt ofta

Jag skulle kunna vara värd för en utbytesstudent under ett år.

	1	2	3	4	5	
Håller inte alls med						Håller helt med

Rättvisa och jämlikhet är de viktigaste kraven i ett samhälle.

	1	2	3	4	5	6	
Håller inte alls med							Håller helt med

I detta avsnitt frågar vi om ideologisk ställningstagande, vill du inte svara på frågan kan du kryssa i rutan märkt "Vill inte uppge". Nedan följer de definitioner av begreppen "konservativ" och "liberal" som vi utgår ifrån i denna studie, läs gärna igenom dem innan du svarar. Liberalismen Grunden i det liberala tankesättet är tron på den fria viljan och individens rätt att fatta egna beslut om dennes liv. Man har en stark tro på att den fria marknaden och demokratin är ovillkorligt sammankopplade. Förändring av skatter, marknad och institutioner är viktigt för såväl ekonomi som demokrati. Individen har rätt att göra sin egen lycka och ska vara så fri som möjligt från statlig kontroll. Konservatismen I motsats till liberalismen står konservatismen för en mer kritisk inställning till individens förmåga att styra sitt eget liv och en reserverad inställning till samhällsförändring. Man grundar sina ideal på tradition och moral. Traditionellt har konservatismen förespråkade starka, auktoritära samhällsinstitutioner.

- Vill inte uppge

Vart skulle du placera dig själv på en konservativ-liberal skala i en politisk kontext

	1	2	3	4	5	6	7	8	
--	---	---	---	---	---	---	---	---	--

Mer liberal									Mer konservativ
-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	-----------------

Tack för din tid!

Om du har frågor om enkäten eller vill ta del av våra forskningsresultat får du gärna maila oss på: ja0480ch-s@student.lu.se eller poll4aan@student.lu.se